

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.

Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Sinodul archidieceșan.

Vorbirea de deschidere

a Escelenției Sale Inaltpreasfințitului
Domn Archiepiscop și Metropolit
Ioan Metianu.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

Este unul dintră cele mai plăcute momente ale vieții mele, de câte-ori am fericirea a vă vedea în jurul meu, domnilor deputați, nu numai pentru a conlucra în dragoste frățescă la înaintarea treburilor noastre bisericesci, școlare și fundamentale, și prin acesta la întărirea bisericești noastre naționale, — dar' și pentru a cunoaște și a vă pronunța asupra mersului acestor afaceri.

Deci, vă salut cu bucurie și la acesta întrunire, implorându-vă de la ceriu încă mulți ani de conlucrare mă-nosă la continuarea acestei mărețe misiuni.

În aceste timpuri critice și pentru biserica noastră, este și mare lipsă, Domnilor, de valorosul sprigin al Dvóstre, celor mai distinși bărbați ai bisericești; este mare lipsă de asemenea împreună-lucrare, mai ales la întărirea alor noștri în cele trei mari virtuți creștine, în credință, dragoste și speranță, și pe baza acestora tot la mai multă dezvoltare a facultăților sufletesci a credincioșilor bisericești noastre, precum fac aceasta și celelalte biserici din iubita noastră patrie.

Este frumoasă și măreță acesta chemare a Dvóstre, Domnilor deputați, căci ce pôte fi mai măreț și mai frumos de cât a conlucra la întărirea bisericești străbune și prin acesta la înaintarea în stare morală, culturală și materială a clerului și poporului din care ne-am născut și în care am crescut? Este însă totodată și grea această chemare, chiar și în timpuri mai bune, dar' cu atât mai grea în timpurile de acum, când la toate ocaziunile întimpăm mulțime de curente bolnăvicioase ce tind a slăbi credința în Dumnezeu și simțul religios în popor, spre cea mai mare daună a bisericești, a patriei și a societății.

Să sperăm însă, Domnilor deputați, cumcă cu ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, și printr-o voință tare și stăruință neobosită și din partea noastră, vom pute paralisa asemenea rele și vom ajunge a rezolvi, cu bun succes, problema la cari ne-am angajat.

Pentru a dobândi ajutorul lui Dumnezeu, avem să-l cerem neconținut, după zisa sf. scripturi: „Cereți și vi-se va da vouă”, și earăși: „Când am strigat auzitum-ai, Dumnezeuul dreptății mele, și întru năcaz mai mângăiat”. Ear' pentru a ne însufleți de voință tare și de stăruință neobosită, să avem pururea în vedere, că noi toți suntem din popor și trăim prin el și de la el, și așa sörtea noastră e strîns legată de a poporului, și prin urmare, lucrând pentru popor lucrăm și pentru noi înșine.

Dacă ținem cu fală la originea noastră și voim a ni-o conserva, atunci, nici pe un moment să nu uităm, că precum în trecut, tot asemenea și în viitoriu, aceea numai prin biserica o putem ajunge.

Să nu uităm, Domnilor, că bisericești avem a-i mulțămii aceea ce suntem, înțelegând și pozițiile în cari ne aflăm; căci de-si nu suntem toți crescuți, așa zicând, cu prescură, suntem însă din popor, pe care biserica l-a ocrotit și l-a susținut, dealungul seclilor, prin toate valurile furtunoase ale acelora, precum sperăm că ne va ocroti și susține și în viitoriu.

Să nu uităm, Domnilor, că noi înlocuim aici pe acei vrednici fruntași de odinioară, cari prin multe cercări și sacrificii ni-au conservat și ni-au lăsat biserica străbună de cea mai scumpă moștenire, ca să ne fie și nouă și urmașilor noștri asemenea scut și adăpost puternic, în toate timpurile și împrejurările grele, precum fu și fericirilor noștri înaintași.

În fine, nici aceea să nu perdem din vedere, Domnilor, că acea neprețuită moștenire părintească este singură care ne mai oferă și un sigur și mănos teren de conlucrare la ameliorarea sortii noastre, la apropierea noastră tot mai mult de binele posibil în această lume și de fericirea eternă din cea-laltă lume.

Pentru-ca să știm aprecia după adevărata ei valoare acea scumpă moștenire părintească, vă rog să eugetăm, Domnilor, ce ar fi fost de noi, dacă nu am fi avut-o în trecut? Și ce s'ar alege de noi dacă nu o am avé în prezent? Și durere, că tot mai sunt unii dintră ai noștri, — și încă chiar dintră aceia cari s'au ridicat prin bisericești și trăesc de la bisericești, — cari nu eugetă la aceasta, de-si bine ved, cât de mult țin ceilalți compatrioți de alte confesiuni la biserica lor, măcar că ei mai au și alte terene de conlucrare, și cât de mult se însuflețesc ei la conlucrare folositoare și pe terenul bisericești lor!

Precum se vede, Domnilor, nouă, reprezentanților clerului și poporului, ni-se impune marea datorință de a readuce și a-întruni pe toți ai noștri la conlucrare comună și armonică, la opul cel mare al existenței noastre, precum o fac aceasta și celelalte confesiuni. Nouă ni-se impune să ne întărim voința și să potențăm stăruințele la acel mare op, la care ne-am angajat, căci numai făcând așa vom pute conta că are să ne însoțască și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu la rezolvarea măreței noastre probleme.

Deci, stăruințele noastre să se concentreze, Domnilor, de oparte în controla mersului afacerilor noastre bisericești, ear' de altă parte întru apropierea a lor noștri tot mai mult de bisericești, întru întărirea lor tot mai mult în credință în Dumnezeu și în unul născut fiul seu Domnul nostru Iisus Christos, care credință însă se se manifesteze și prin fapte, căci scris este, că „credința fără de fapte, mörta este”. Stăruințele noastre să se concentreze, Domnilor, și în dragostea către Dumnezeu și de-apropoie, și prin acestea, în dezvoltarea și cultivarea simțului religios în măsură tot mai mare. Ear' pe baza acestora stăruințele să se continue și la dezvoltarea facultăților sufletesci ale clerului și poporului nostru, pentru-ca în lupta de existență și ai noștri să pótă țină concurența ce li-se impune.

La toate acestea avem însă a conlucra, Domnilor, nu numai cu cuvântul, dar' și cu fapta și cu exemplul nostru, făcându-ne toți apostoli luminători ai clerului și poporului, învățându-l cele bune și folositoare și ferindu-l de cele rele și păgubitoare, după cuvintele sfintei scripturi: „Cel-ce va face și va învăța așa, mare se va chema înaintea lui Dumnezeu”.

Pentru-ca învățăturile noastre să fie bine primite de ai noștri, este neapărat de lipsă, ca aceea ce învățăm cu gura, să arătăm și prin faptele noastre. Așa de es. când sfătuim altora să cerceteze mai regulat biserica și să țină cu totă tăria la sfintele așezăminte bisericești și la datinile religioase, atunci mai întâiu noi să facem aceea ce sfătuim altora, știut fiind, cumcă exemplele sunt mai atrăgătoare și mai mișcătoare de cât vorbele, dovedind și prin asemenea fapte dragostea noastră, nu numai către cler și popor, dar' și către bisericești.

Este neaparat de lipsă asemenea lucrare din partea noastră, Domnilor, constatat fiind, că numai cultura religioasă morală feresce pe ómeni de lucrări rele și păgubitoare și îi conduce la lucrări bune și folositoare, apropiindu-i tot mai mult de Dumnezeu și prin El de binele temporar și de fericirea eternă.

Fiind convinși, Domnilor deputați că și Dvóstră tot asemenea simțiți toate acestea și că sunteți însuflețiți de dorul de a vă pune toate puterile în serviciul cauzei, la care v'a chemat încrederea clerului și a poporului, și implorând și din acest loc binecuvântarea ceriului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, — declar sesiunea sinodului nostru archidieceșan ordinariu, pentru anul 1902, de deschisă.

Sedința primă.

— Raport special. —

Sibiu, 5 Maiu n.

Eri, ziua deschiderii sesiunii sinódelor eparchiale ale metropoliei noastre, s'a oficiat în biserica parochială din Sibiu-cetate liturgie solemnă, împreună cu rugăciunea Chiămării Duhului sfânt, ear' după terminarea serviciului divin s'a făcut deschiderea sinodului archidieceșan. Atât la liturgie, cât și la rugăciunea Chiămării, a oficiat Inaltpreasânția Sa metropolitul, asistat de Preacuviosile lor archimandritul vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu și protosincelul director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca și de protopresbiterii Galacteon Șagău (Reghin), Titu Gheaja (Hațeg) și Vasile Voinea (ppresb. onorar Brașov). Ecteniile au fost cetite de diaconul arhivar consistorial Dimitrie Câmpăian, pe care în cursul liturgiei Inaltpreasânția Sa l'a promovat la treapta de protodiacon.

Cântările liturgice le-a cântat corul seminarial, ear' cele de la serviciul chiămării Duhului sfânt le-a cântat profesorul de cant și tipic Dimitrie Cuișan (răspunsurile corul).

Terminat serviciul divin, după scurtă pauză Inaltpreasânția Sa reîntră în bisericești, și întră cordiale aclamațiuni din partea deputaților ia loc la masa presidială, având la dreapta pe P. C. S. archimandritul Dr. Pușcariu, ear' la stânga pe protosincelul Dr. Roșca.

După încetarea ovațiunilor Inaltpreasânția Sa metropolitul cetesce cu voce clară și plină de forță discursul de deschidere (pe care îl publicăm în fruntea numărului de azi), pri-

mit din partea deputaților cu întreite „Trăescă!”, la adresa I. P. S. Sale!

Până la constituirea sinodului I. P. S. Sa numesce notari provisorii pe protopresbiterul asesor consistorial Mateiu Voilean și archidiaconul secretariu consistorial Dr. Ilie Cristea, ear' dintră mireni pe Silvestru Moldovan, director al Tribunei, Dr. Vasile Bologa, prof. seminarial, și Dr. Ioan Radu, profesor la gimnasiul din Brad.

După acestea Dr. I. Cristea cetesce apelul nominal, la care răspund 43 deputați (17 absenți) și pe baza acestui rezultat sinodul e declarat din partea presidiului apt a lua concluse valide.

Urméază constituirile. În birou sunt declarați aleși cei numiți provisor din partea presidiului, ear' în comisiunea: verificătoare, organizătoare, bisericească, școlară, financiară, petiționară, sunt declarați aleși fostii membri din anul trecut. Astfel constituit, se presintă sinodului, spre censurare și hotărîre, următoarele rapörte: raportul general plenar (se dă comisiunii organizătoare), raportul general al senatului bisericesc (comisiunii bisericesci), raportul general al senatului școlar (comisiunii școlare), raportul general al senatului episcopesc (comisiunii financiare), raportul plenar în cauza apartinerii parochienilor din comune cu mai multe parochii (propunere făcută în sinodul din anul trecut din partea deputatului Iosif Pușcariu, și transpusă consistoriului spre a veni cu raport asupra ei la sinodul de acum) și cel în cauza zidirii catedralei (comisiunii organizătoare), raportul plenar prin care se promovéază cererea oficialilor consistoriali D. Câmpăian, P. Ciora și V. Tordășianu pentru ameliorarea salariului (comisiunei organizătoare), instrucțiunea la statutele fondului de pensiuni și cea cu privire la agendele executoratului consistorial (comisiunii organizătoare), raportul privitoriu la întregirea a trei posturi de profesori la seminarul Andreian (comisiunii școlare), raportul despre investigația făcută în cauza alegerii de deputat mirean în cercul Hațeg (comisiunii verificătoare), raportul referitoriu la prevederea agendelor în resortul întregirii de la stat a dotațiunilor preoțesci, cel privitoriu la înființarea unui fond special bisericesc și cel despre răposarea asesorului N. Cristea (comisiunii bisericesci), raportul despre împărțirea ajutoarelor din fundațiunea „Șaguna, cel despre împărțirea ajutoarelor din fundațiunea „Andronic”, și cel despre răposarea referentului estraordinar Dr. N. Olariu (comisiunii financiare), cererea parochiei Teodor Cotuț din comuna Diug (tractul Dejului) pentru a fi primit la fondul de pensiune pe baza statutelor nouă (comisiunii financiare), rațiociniile fondurilor și fundațiunilor aflătoare în administrarea consistoriului, proiectul de budget pe anul 1903 și raportul despre augumentarea fondului școlar eparchial (comisiunii financiare), raportul privitoriu la introducerea în școlile noastre confesionale populare a cărților didactice „Curs practic de limba magiară” de I. Dariu și „Gramatica limbei române” de Dr. I. Petran (comisiunii școlare), raportul privitoriu la prezentarea Catehismului, curs I. și II., de S. Popescu spre a fi admis ca manual în școlile noastre populare (comisiunii bisericesci) și în sfârșit petițiunea mai multor poporeni din comuna Gothatea (tractul Iliei) în cauza întregirii parochiei (comisiunii petiționare).

Prin acestea eshauriindu-se programul ședinței prime, sinodul fixéază proxima ședință pe Marți după serviciul divin (azi având să lucreze comisiunile).

Conferențele învățătoresci.

Cercul Seliștei.

— Raport special. —

Apoldul de jos, 18 April 1902.

În conformitate cu ordinul consistorial Nr. 1 a. c. învățătorii din protopopiatele Seliște și Mercurea s'au întrunit în conferință anuală în frunțașă comună românească Apoldul-de-jos.

Conferința e condusă de domnul protopresbiter Dr. Ioan Stroia, și faptul acesta e de ajunsă garanță pentru-ca decurgerea ei să fie socotită din toate punctele de vedere ca instructivă și educativă.

Raportul amănunțit ce urmează va vedea în întregitatea sa aserțiunea de mai sus.

Prima ședință.

După-ce la orele 10 s'a celebrat de către domnul comisariu consistorial în biserica din loc invocarea Duhului Sfânt, învățătorii s'au întrunit în una din salele frumosului și corespunzătorului edificiu școlar.

Sala e îndesuită de luminători ai poporului. Impresia câștigată privindu-i pe aceștia e cât se poate de bună. Prezenți afară de învățători sunt și preoții locali Ioan Orăștian și Ioan Lazar și tinerul preot din Ludoș Ilie Pop.

Domnul comisariu consistorial, Dr. Ioan Stroia, ocupând locul presidial deschide conferința prin următorul cuvânt de deschidere, pe care am fericea a' presenta în întregitatea sa. Sună astfel:

— „Stimați Domni. Iubiți colegi! În urma dispoziției Ven. Consistoriu arhiepiscopale din 3 Ian. a. c. Nr. 1 Școl., și cu ajutorul lui Dumnezeu ne vedem din nou întruniți în conferința noastră învățătorescă anuală. Dându-mi-se și de astă-dată onorificul mandat, a vă fi conducătoriu în acesta a noastră întrunire vă salut din inimă și vă zic un bine-afi venit.

Vă salut din inimă, în deplină convingere, că n'ați venit aici din oficiu, așa dară siliți, ci ați venit pentru oficiu, cu plăcere, ați venit pentru chemarea Dvostre, ca prin consfătuire frățească și prin discuții obiective să cuprindeți tot mai adânc chemarea Dvostre și să câștigați destoinicia recerută a aplica tot mai multă muncă pentru Dvostre, pentru elevii și pentru autoritățile noastre superioare multilaterale dispoziții ale educației și instrucției tineretului, concredut îngrijirii Dvostre.

Accentuez dinadins multilateralele dispoziții ale educației și instrucției, pentru-ca creșterea tineretului, pentru învățătoriu nu este așa simplă, precum durere mulți o consideră. Ea nu este și nici că poate fi o simplă instruire în cetit, scris, comput sau chiar și o introducere în religie și științele naturale. Cel-ce astfel consideră chemarea de învățătoriu, se află în regretabilă rătăcire.

Ca învățătorii avem în fie-care elev concredut nouă un om întreg. Nu avem deci numai un corp, pe care să 'l deprindem cu diferite dexterități tehnice. N'avem numai un suflet inteligibil, pe care să-l umplem cu diverse cunoștințe. Avem înaintea noastră dintru început o ființă cu cele mai multilaterale însușiri și aptitudini fizice și psihice. Drept aceea și lucrarea învățătorului trebuie să fie cât se poate de multilaterală, ca elevul eșit din școală să fie provădit cu dexteritățile fizice și morale și cu cunoștințele de lipsă spre a se pute afla în ori-ce împrejurări, în cari s'ar putea afla. Învățătoriu în lucrarea sa să aibă deci vecinic în vedere marea cunoștință: „Nihil humani a me alienum puto“, ca educând pe fie-care elev în sensul acesta, eșit din școală să p'ată și elevul zice: Nu e nimic omenească străin persoanei mele.

Când un învățătoriu astfel își înțelege chemarea sa, atunci el devine cel mai important și cel mai de valoare factor pentru propășirea culturală și pentru progresul moral și cu acesta pentru adevărata fericire a poporului său.

Pentru a putea împlini însă această cerință a educației, se recere de la fie-care învățătoriu o abnegațiune deosebită și o dedicare absolută chemării sale. Cel-ce aceste două condițiuni le va împlini, devine bun educator, pentru-ca comora lui aflându-se în școală, aici se va afla și inima și sufletul său. Cel-ce nu le va împlini, va fi vecinic cărpaci în ale educației, pentru-ca comora lui fiind

afară de școală, și inima și sufletul său afară de școală vor fi.

Urmarea naturală a acestor stări va fi că cel dintâiu va fi vecinic mulțămît cu s'or-tea sa, ear' societatea în mijlocul căreia lu-cră, mai curând sau mai târziu nu va întâr-zia cu recunoștința. Cărpaciul încă va fi vecinic nemulțămît cu sine, și în consecuență și societatea va fi nemulțămîtă cu el.

Ne-am obișnuit de un timp încôce a ne plânge și a lamenta, că starea statului învățătoresc ar fi de tot miseră. În timpul din urmă apelăm chiar și la colonele ziare-lor, umplându-le și pe acestea cu eremiadele noastre. Nu voiu aici să sulevez dacă aceste plângeri azi au basă suficientă preste tot, voiu numai hotărît și categoric să constat, chiar și în acest loc, că prin astfel de lu-cruri nu facem nici un folos statului nostru învățătoresc, ci din contră îl dejosim numai înaintea poporului. Din experiențele ce le-am putut eu până acum câștiga-am ajuns la firma convingere, că celui lipsit, celui năcăjit și cercat, puțin, de tot puțin îi ajută plânge-riile, lamentările. Li ajută însă de sigur munca serioasă proprie, care de multe-ori face mai mult decât ajutorul străin.

În special pentru validitatea statului învățătoresc prin muncă serioasă poate ajunge fie-care învățător la două mijloace întru vali-ditatea înseamnății statului învățătoresc, cari sunt așa de puternice, încât nici porțile iadu-lui nu le vor pute birui. Aceste două mijloace sunt: cultura și virtutea (moralitatea).

Cultura, dacă o va posedea învățătoriu în așa grad, în cât prin ea să fie hotărît și real superior în societatea în care se află; vir-tutea, dacă o va posedea învățătoriu de așa, încât, ca odinioară apostolii, să lumineze în-aintea semenilor sei, fie sigur fie-care, că re-cunoșterea importanței statului învățătoresc va fi asigurată.

Aceste mijloace a le câștiga învățătoriu, a fost de altcum și intenția nemuritoriului întemeetor al conferințelor învățătoresci, a metropolitului nostru Andrei bar. de Șaguna. Acesta intenție o au urmărit toți aceia, cari acum patru ani cu mari eforturi au reînacti-vat conferințele învățătoresci. Ca intențiunile lor bune, folositoare pentru noi învățători, dar' mai presus de toate indispensabile pentru accelerarea progresului cultural și moral al poporului nostru, care în lupta sa pentru existență numai prin aceste însușiri se va pute susține în viitor la suprafață, zic, ca intențiunile lor trup să primescă, a devenit datorința noastră cardinală. Deci ca mandat al autorității noastre superioare bisericești școlare un lucru vă pot numai pune la inimă și acesta e: Fie-care din noi să căutăm cu totă individualitatea noastră, a ține conferințele noastre învățătoresci la nivoul intenționat de întemeetoriu și reactivatori lor. Să căutăm, ca jertfele aduse de jos, de sus și din partea noastră a fie-căruia, să nu fie zadarnice, ci rod înșutit să aducă, pentru mulțămirea noastră și pentru fericirea iubitelui nostru popor.

Rugând pe Atotputernicul, pe Domnul și Dumnezeu tuturor, ca să-și reverse darul său asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, rugându-vă și pe d-vostre pe toți a contribui fie-care cu puterile sale la reușita întrunirii noastre, declar conferința învățătorescă anuală din anul școlar 1901/2 a cercului al V-lea, de deschisă.

(Va urma.)

Păunaș.

Cercul Brașovului.

— 1 Maiu n.

Astăzi au fost deschise aici conferințele învățătoresci prin dl comisariu consist. Dr. Vasile Saftu, care a rostit cu ocaziunea această următoarea frumoasă vorbire de deschidere:

— „Dragii mei învățători! Apröpe cinci ani de zile s'au ströcurat în învălmășagul pestriț al vremurilor de atunci, de când bu-nul Dumnezeu al strămoșilor, moșilor, părinților și fraților nostri ne-a ajutat să începem împre-ună — de odată cu inaugurarea conferințelor învățătoresci — munca sfântă.

Apröpe de cinci ani de zile clădesc ini-mile și mințile noastre la strălucitul palat, care are nobila menire să servescă ca locuință în-tregei pedagogii a învălmășmentului primar ro-mân ortodox!

I.

Până acum noi, arhitecți băștinași ai mult cercatului nostru neam românesc, mai întâiu am lucrat la temelie.

După-ce am nivelat terenul cât se pöte de bine, am analizat cu microscopul pötră de pötră și am ales numai de cele mai ma-sive, cari nu se sfarmă sub dintele vremuri-lor schimbăcioase. Apoi pe fie-care din aceste lespeși am scris cu litere de aur cuvintele: Iubire învălmășată și neclintită către Biserica noastră ortodoxă și neamul nostru românesc! — Pare că vă ved pe fie-care dintrö voi, dragii mei învățători, cum își căra pötra sa și o pune ca mare grijă ströns lipită lângă a co-legului său, ca nu cumva să rămână întrö ele loc gol, prin care să pöta bate vönturi reci străine de noi, și să ne surpe temelia.

Am băgat de sémă spre mândria și bucuria mea, că de-și în sine pietrile erau förte grele, voi le cărați förte ușor: Pentru-că inima vöstră este curată și neprihănită. . . . Sunt sigur însă și afirm sus și tare, ca să mă audă o lume întrögă: Că aceleași pietri ar fi turtit, turtesc și vor turti cu desövröșire pe toți aceia, cari n'au inimă curată și ne-prihănită, ci din contră sunt renegați, sceptici sau slabi de önger. . . . De astfel de ömeni să ne ferescă Dumnezeu.

După-ce am așezat töte pietrile la locul lor, am aruncat printrö ele și pe deasupra lor cu ciment d'al bun și pe suprafață am scris tot cu litere de aur cuvintele: Confe-siunea ortodoxă (religia) și limba română.

Numai astfel ni-se presintă și pöte exista inima dascălului român ortodox, și numai o astfel de inimă pöte servi ca temelie palatu-lui destinat pentru pedagogia învălmășmentului nostru primar.

II.

În anul trecut am făcut un pas mai departe: Ne-am apucat să lucrăm la par-terre. Am ales cu scrupulositate cărămiși de cele mai solide și am săpat pe fie-care din-trö ele cu litere neșterse vecinica devisă pentru desöltarea minții omenești: „Culti-varea sistematică a judecării proprii și inde-pendente în elevi“. — Cu deosebire aritmetica este oglinda fidelă, prin care se pöte distinge această nespus de prețioasă calitate a minții școlariului.

Aici intrerup pentru un moment șirul ideilor, ca să vă spun, dragii mei învățători, că cu ocazia inspecției șöcolilor din circum-scripția mea m'am convins, că nu toți învö-torii știu să prețöescă, precum se cuvine, „libera și independentă judecată“ a elevilor lor, de-și ea este iarba fiarelör, cu care se deschid töte mințile omenești. Esprim însă speranța, că în urma desölor observări făcute cu pricepere și bunăvöintă cu ocazia inspecției, nu va mai rămâne nici unul, care să nu înțelegă, că fără judecată independentă nu există progres în intelectul elevului.

III.

În anul acesta vom continua cu edifi-carea parterre-ului. Ne vom ocupa cu științele naturale.

Dragii mei învățători, dacă în ce pri-vesce religia, limba română și aritmetica tot s'a mai făcut ceva în șöcolele nostre primare, apoi în ce privește științele naturale trebuie să recunoștem cu toții că s'a făcut și se face förte puțin. Am pute afirma fără risic de a fi desăvuați, că în această privință material bun am avut și avem destul, dar' încă nu cunoștem mästria d'a ne pregăti cărămiși alese din el. Acest fapt e cu atât mai trist cu cât apröpe întreg învălmășmentul din șöcolele primare e intuitiv, și cu cât natura, prin urmare științele naturale, ne ofer tot mate-rialul pentru intuiție.

Să ne punem odată întrebarea: Cu ce se aleg în definitiv elevii din științele natu-rale? Din botanică, bună-öră, mai întâiu. Eu susțin că cu deosebire elevii din orașe, ai căror părinți nu se ocupă cu cultivarea pă-möntului, vödönd bucatele pe câmp nu știu, nici când aceste sunt mici, nici când sunt mari, să deosebescă, care e grüu, care orz, care ovöș etc., ear' cei din comunele rurale, dacă știu, știu pentru-că i-au dus părinții lor pe câmp, dar' nici decum din șölä. Ba mai mult: Eu am cunoscut bacalaureați, cari nu știau să deosebescă bucatele de pe câmp unele de altele. Apoi nu este, dragii mei în-vöțători, această o crimă, cu deosebire pen-tru noi, Römanii, un popor par excellence agricultor? Și dacă nu știe elevul deosebii bucatele de pe câmp, cum vei îndrăsnii să preținđi de la el, să știe în liniamente ge-nerale: Cam cum ar trebui cultivat pămön-

tul, ca rodul ce-l va da, să fie de zece, de două-zece de ori mai bogat și mai bun? De aici provine apoi, că elevul necunosöend elemen-tele naturii, nu găsește nici o plăcere în ele și celui mai deștept de la sate, după-ce a învățat să cetöscă, să scrie și să socotöescă puțin, îi e rușine să se mai facă plugar cu-minte și bogat, ci vrea să se facă cu ori-ce preț domn vecinic sörac! De aici provine, că numai cei fără de carte rămân plugari și-și cultivă pămönțul, cum au învățat ei de la moșii și strămoșii lor!

Causa de căpetenie a acestui mare rău este: Metödul. Și în șöcolele de jos și de sus științele naturale nu se învöță (dacă se pöte) în natură, ci după carte. — În șölä elevul răspunde: Plantele, cari se țin de familia cutare (aici spune un nume latinesc) sunt cutare; însușirile lor caracteristice sunt etc. etc. Dascălul sau profesorul îi pune „förtö bine“. Te duci apoi cu elevul în natură și 'l întrebi despre aceleași plante, ce sunt, el nu știe; stă ca mönzul la pörta nouă.

Tot metödul se reasumöază într'o me-mörisare fär' de nici un rost, care tömpesce judecata și provöcă în elev o aversiune față cu natura însăși. Dacă se mai întömplă, că și limbagiul cărții e greoiu, apoi l-a bă-tut Dumnezeu pe elev. Căți ömeni mari nu cu-nosc eu astăzi, cari își aduc cu öröre aminte de un manual de geologie?

Ce să mai zic de zoologie? Oare cunosc elevii, cum se cuvine, vitele din ju-rul casei lor? Știu ei, cum trebuie ele — iau în liniamente generale — îngrijite, ca să pöta face serviciile de lipsă și să aducă folöșele, la cari te aștepti? Știu, să-ți spună nume, Boa constructor etc., și basta.

De mineralogie, fizică și chemie vă rog, să mă dispensați să mai vorbesc, căci stăm și mai rău. Aici îi vorbesc elevii de nepenetrabilitate, divisibilitate, capilaritate, pila lui Heron etc. tot termini tehnici, pe cari mă rămășesc, că preste un an nu-i mai în-țeleg.

Cu un cuvönt, în ce privește științele naturale stăm rău și trebuie să ne îndreptăm!

IV.

Singurul mijloc de scăpare este earăși metödul. Domnilor, când veți vedö pe un învățătoriu ori profesor, că stă în șölä tot cu cartea în mână, să știți de la mine, că acela e slab învățătoriu, slab profesor. Pentru un dascăl bun manualul în șölä e a patra rötă la car; dascălul bun el însuși e întot-deuna o carte vie. Memörisarea fär' nici un rost mortifică spiritul mai ales, când numirile sunt termini tehnici — latinesci.

Vreai, să cunoșcă elevul plantele din natură, du 'l acolo fär' carte. Pune 'l pe el, să scötă din pămönț, un fir de grâu și unul de orz bună-öră, și lasă 'l pe el singur, să constate întâiu punctele de deosebire, apoi cele de asemönare dintrö cele două fire și așa mai departe. Cu ocazia excursiunei făcute în timp frumos spune 'i în liniamente generale, cam cum trebuie îngrijit pămönțul, ca să fie pă-mönț bun; spune 'i folöșele grăului și ale orzului; laudă 'i situația bună a plugarului cuminte și preamăresce 'i frumșöile naturii, neîntrecuta creațiune a bunului Dumnezeu!

Elevul astfel crescut, când se va duce în câmp, de departe va deosebi grăul de orz; va simți o plăcere pentru cultivarea pămön-tului și se va ține mändru când va ajunge un plugar deștept în satul lui, om cu frica lui Dumnezeu! Ear' poporul nostru românesc va scäpa de proletari intelectuali, cari în țörrile mult mai civilizate astăzi fac tot greve și re-voluțiuni! — Ceea-ce am zis despre grâu și orz este o pildă generală, care se pöte aplica la töte științele naturale. Când nu putem pre-senta elevului material de intuiție în natură, la șöcolele superioare bunăöră îl ducem în mu-seu sau laborator. Zoologie și mineralogie mai superioară fär' mușeu, fizică și chemie fär' laborator sunt nonsensuri pedagogice!

*

Acestea sunt pe scurt observațiile ge-nerale espuse în mod practic asupra metödu-lui științelor naturale. Scopul acestora este: ochi, cari să vadă; urechi, cari să audă; ju-decată, care să disöingă; inimă, care să iu-böscă natura; mințe, care s'o știe folosi pen-tru binele său și al neamului din care face parte.

Rezultatul final este: vom avö mai mulți plugari deștepti și bogați, și mai puțin căr-

turari unilaterali și sëraci, mai mulți ômeni independenți și mai puțini slugarnici!

Lecțiile practice, cari se vor ține din științele naturale, ve vor espune detaliile metodice.

V.

Astfel îmi închipuesc eu, dragii mei învățători, să continuăm cu edificarea parterrelui; mai întâiu să ne deprindem a face cărămizi aale, apoi să le așezăm la locul lor.

Și acum, după-ce am abusat de bunăvoința voastră, dați-mi voie să încheiu tot cu vorbele din anul trecut: Înțelegeți că mândra clădire proiectată de noi și amintită de mine la început, nu va fi nici-odată pe deplin gata. Lucrările voștre scripturistice, teoretice și practice, le păstrez cu sfințenie în archiva mea. Când vom avé numărul dorit de lucrări aale, le vom publica în broșuri, cari pentru practicitatea lor vor rămâne ca o sfântă moștenire urmașilor noștri. Această, neavând să începă ca noi de la început, dacă ne vor imita ne vor fi mult superiori și generații de generații vor împodobi opera noastră.

Din ce se va ridica palatul, va propăși și fericirea neamului nostru românesc. Munca însă a noastră și a urmașilor noștri la înălțarea strălucitului palat va fi vecinică, precum vecinică este și va fi și existența iubitelui nostru popor românesc!

Cu acestea, după-ce cred că de dragostea ce o am pentru voi, sunteți pe deplin convinși, salutându-vă cu totă căldura inimei mele, am onorul să declar deschisă conferența învățătorilor români ortodocși din cercul Brașovului, compus din protopresbiteratele Brașov și Treiscaune!

Combaterea proselitismului.

Disertațiune, citită în conferența preoțescă din tractul Solnocului la 30 Novembre 1901, de preotul Nicolae German.

(Urmare.)

Deci spre a combate proselitismul cu succes, preotul trebuie să se năduască de a nu apăre în ochii credincioșilor ca o greutate, ca o sarcină impusă lor, ca unul venit spre a-i exploata în interesul propriu material și spre înbogățirea cu vreme și fără vreme, — ci spre a-i conduce la cele bune și a-i feri de rele, ceea-ce și sfinții Apostoli au păzit, după cum zice Apostolul Pavel către Tesalonicheni: „Intru sudorea feței noastre am lucrat ziua și noaptea, ca să nu cădem căruiva din voi spre greutate“ (Ep. I, cap II vers 9).

Din cele amintite rezultă, că prin nemulțămirea preotului cu situația întră împrejurările date își înstrăinează poporeni de la sine, prin mulțămire îi are la sine și avându-i la sine îi poate conduce acolo unde el voesece, prin urmare și de la proselitism ușor îi va pute abate.

Iată pentru-ce mulțămirea preotului cu situația — întră împrejurările date, este un mijoc pentru a combate cu succes proselitismul.

VI. Predica.

Predica ca mijloc de a combate proselitismul numai atunci va aduce fructul dorit, dacă preotul s'a folosit de dînea cu mult mai înainte de-cum s'au ivit speculanți proseliți în parohie, adică de la începutul carierei sale.

Predica este cel mai bun mijloc cu care păstoriul sufletesc își poate conduce și fericita turma încredințată lui. Singură predica este medicina puternică, prin cară preotului îi succede a vindeca relele încuibate întră fiii sei, după cum ne dovedesc o mulțime de casuri din sfânta scriptură, cât și din viața de toate zilele, dintră cari voui aminti numai două cari ne dau destulă dovadă despre puterea cuvântului. St. Augustin a pus stavilă prin predicele date la niște jocuri în Mauritania, la cari jucătorii se împoșeau cu petri până ce mai mulți se omorau; ear' St. Ciprian cu ocaziunea pestilenței în Carthagera la anul 252 — a iniuriat prin cuvântul Dumnezeesc astfel asupra ascultătorilor sei, cari mai înainte fugiră din oraș ne voină a se apropiia de cei bolnavi să-i caute, — încât ei deteră în cîrînd exemple de sacrificii (la căutarea bolnavilor) pe cari le admirau și păgânii (V. Mitrofanovici, Omiletica b. d. c. resp. Cernăuț 1875).

Us de predică la combaterea proselitismului putem face în modul următor: ivindu-se în parohie misionari proseliți, preotul în sîrbătorea proximă predică în biserică, despre cercetarea sfînteii biserici, ear' în sîrbătorea a doua și celelalte se încercă a combate ideile propagate de proseliți; dovedindu-le de neadevurate, vătămătoare și perdetore de suflet. A se arăta aci care ar fi modul de combatere, este imposibil, pentru-că acela depinde de la cum va fi atacată confesiunea noastră, fi-vor atacate principiile și dogmele de credință, fi-vor atacate care-va din sfințele taine, deci modul de combatere ni-l dă ocaziunea, de unde urmază, că numai atunci te știi orienta asupra chestiunei. — Natural, că numai atunci vom fi siguri de reușită, dacă preotul: a) a studiat cu fundament adevărurile și principiile religiunei noastre ortodoxe orientale în comparație cu cele ale bisericilor de alte confesiuni, b) dacă credincioșii sunt crescuți în spirit confesional.

Ear' modul nostru de apărare totdeuna se-și aibă basa în Sfânta scriptură și apoi după acel program se-și încordeze fie-care puterile, exploatînd atâtea avantagii câte numai se pôte, căci numai așa vom pute ajunge la un scop bine precizat și la idealul propus, nu spre a câștiga și cuceri, ci spre a renoi, conserva și întări sentimentul religios și străbuna religiune ortodoxă în inimile ascultătorilor, și prin urmare, a-i scôte din cursa ce li-se pune de cătră vînători de suflete.

Singură predica este mijlocul cu ajutorul căruia contribuim în mod direct la conservarea religiunei străbune precum și la întărirea sentimentului religios, pavăza Românilor în trecut, ținînd pururea viu în peptul lui duhul de viață, și chiar pentru aceea de acest sacru sentiment trebuie să legăm totă nădejdea viitorului nostru.

Deci la combaterea proselitismului predica este mijlocul de a respinge atacurile contrariilor în mod direct, combatîndu-le cu energie și curaj, căci: „Iacă eu v'dau putere să călcați peste scorpii și peste totă puterea neamului, și nimic nu v'va vătămă“ (Luca X. 19), zice Domnul. (Va urma).

NOUTĂȚI

Majestatea Sa — în Budapesta. Eri s'era M. Sa împăratul și rege Francisc Iosif I. a sosit la Budapesta, însoțit de fiică-sa arhiducesa Maria Valeria. Cu urele scurte intreruperi, M. Sa va rămâne permanent în Budapesta până la sfîrșitul lunei Maiu.

Hirotonire. În cursul sfînteii liturgii de eri Inaltpreasfinția Sa metropolitul a hirotonit preot pe clericul George Hința, ales paroh în Lelese (tractul Hunedorei).

Doua procese câștigate. Suntem informați, că tribunalul regesc din Budapesta, ca judecatorie delegată, a adus sentență zilele trecute în două procese de despărțire hierarchică, intentate coreligionarilor noștri Sërbi, și anume: cu privire la averea comună bisericescă din Dobrița și la cea din Surca cu filiile Belobresca și Divieci.

În ambele procese judecătoria a dat câștig de cauză Românilor, dispunînd astfel:

În Dobrița, biserica și casa parochială rămân în proprietatea exclusivă a Sêrbilor, cu îndatorirea, să plătescă Românilor drept desdaunare suma de 25,640 cor. 20 bani, în termen de cinci ani. Sesiunile parochiale și alte pămînturi bisericesci se împart în două, pe când pretensiunile bisericii rămân ale Sêrbilor, cari sunt judecați și la purtarea speșelor de proces, în sumă de 3500 corone.

În Surca, pămînturile bisericesci (20 de jugere) sunt date în proprietatea Românilor, ear' biserica în proprietatea Sêrbilor, cari sunt datorii însă să plătescă Românilor o desdaunare de 4000 corone, în termen de cinci ani.

În ambele procese reprezentantul bisericii noastre, dl avocat Dr. Emil Babeș a anunțat apel, cerînd pe s'ema Românilor jumătate din întrăga avere.

Orele de birou la „Albina“. Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina“ face cunoscut că orele de birou pe durata sesonului de vară — începînd de azi: 5 Maiu st. n. — vor fi de la 7 dimineța până la 1 după amiază.

† **Dr. Nicolae Kalinderu.** Distinsul profesor universitar din Bucuresci, Dr. Nicolae Kalinderu, a decedat Marți, la moșia sa din Leurdeni, unde se afla în timpul din urmă spre recreare. Rămășițele mortuare au fost aduse în Bucuresci și așezate în biserica Kalinderu din Strada Dîmnei, de unde s'a făcut înmormîntarea Vineri la orele 2.

Daruri pentru biserică. Dîmna Pelaghia Moldovan, soția pădurariului reg. Gerasim Moldovan, pătrunsă de simțeminte creștinesci a donat sfînteii noastre bis. gr.-or. din Mărișel acum înainte de sîrbătorile învierii Domnului un disc cu stea și o copie de argint de china aurit, în preț de 20 cor.

Mai departe evlavioasa creștină Maria Danciu I. Pavel și fiul ei Petru au donat un rînd de ornate preoțesci în preț de 60 cor. Apoi credinciosul și bunul creștin George Purcel al Corbului a donat un prapor în preț de 15 cor.

Pentru aceste daruri maritimose și fapte laudabile — în numele comitetului parochial — vin a exprima sus numiților donatori adîncă și sincera mea mulțămire, rugînd pe prea banul Părinte ceresc, ca jertfa depusă pe altariul Domnului să li-o rîsplătescă însutit. Dece Dzeu să aibă mulți imitatori, căci multe sunt și lipsele sfînteii noastre biserici. Mărișel, 20 April 1902. Teodor Tôder preot președ. com. paroch.

La mănăstire. Mai multe ziare parisene aduc știrea, că regina Margareta a Italiei ar fi hotărîită să se retragă într-o mănăstire, unde să și petrecă restul vieții.

Scrisorile pentru străinătate. În timpul din urmă o mulțime de scrisori, ce se trimit în străinătate, din cauza neorientării publicului nu sunt francate suficient. Oficiul postal din localitate aduce deci prin această la cunoștința publicului următoarele: Taxa unei scrisori comune până la greutatea de 20 gr. în Austria, Bosnia și Herțegovina și Germania face 10 bani, ear' până la greutatea de 250 gr. în aceleași țeri, — 20 bani. În Sêrbia și Muntenegro pentru 15 gr. câte 10 bani. În România circulație limitrofă — teritoriul de dincoace de Mureș — pentru 15 gr. 10 bani, de alt-fel 25 bani. În Elveția pentru 20 gr. 25 bani. În toate celelalte țeri pentru 15 gr. 25 bani.

Copila România. Cetim în ziarele din Bucuresci, că zilele trecute a fost botezată acolo, în biserica luterană, fiica locotenentului suedez Landegren, atașat de serviciu la regimentul de infanterie Nr. 21 al armatei române, și a primit din botez numele România. Nași au fost oficerii regimentului numit, cari au făcut cadou micii copile o cruce de rubin și o brățară de aur cu diamante.

Necrolog. Subscriși cu inima frîntă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că mult iubita noastră soție, mamă, fiică, soră și cumnată Iuliana Bodea, născută Goron, după un morbo lung și greu, și-a dat nobilul suflet în mâinile creatorului în 14 April a. c. 8 ore a. m. în al 42 an al vieții și al 24 al fericitei căsătorii. Osămintele pămîntesci ale neuitatei defuncte s'au depus spre vecinică odihnă în cimiteriul gr.-or. din Gălgău în 16 April a. c. 12 ore a. m. îndeplinind ceremoniile funebrele preoții: Ioan Buzura, paroh în Poiana-Blenchi, Ioan Mada, paroh în Baba și Samuil Susa, paroh în Selișca.

Fie-i țarina ușor și amintirea în vecei neuitată. Gălgău la 21 April 1902. Vasile Bodea, preot ca soț, Augustin Bodea, cleric ca fiu, Vasile Goron preot ca tată; Ioan Goron preot, Ana Goron n. Ciocăș, Gavril Goron preot, Rosalia Goron m. Galambosy ca frați și surori; Constantin Bodea preot, Dochiza Goron, Maria Bodea m. Jacob, Ioan Galambosy, Anica Bodea m. Greblea, Maria Greblea n. Goron ca cumnați și cumnate și numeroși nepoți și nepoțe, veri și verișore.

Principesa condamnată. Zilele trecute a fost judecată la temniță pe doi ani, fără muncă silnică, principesa Catarina Radziwiłł, care a falsificat cambii pe numele de curînd decedatului Cecil Rhodes.

Romancierul Montepin a decedat în Paris, în etate de 78 de ani. A fost foarte productiv, ear' lucrările sale au fost bine primite și sunt și azi cu drag cetite. La început a fost ziarist. Mai târziu apoi s'a dedicat cu totul literaturii frumose, producînd senzație cu romanele și cu dramele sale. Lucrările sale sunt traduse în toate limbile culte europene.

De la Reuniunea română de musică. Mercuri în 7 l. c. se va ține proba obicinuită în sala de la Musikverein.

Studentii în grevă. Universitatea din Belgrad a fost mai lungă vreme închisă pentru turburări studentesci. După Paști trebuia să fie redeschisă; dar' studenții au declarat în unanimitate că nu iau parte la prelegeri până nu vor fi grațiați mai întâiu colegii lor condamnați pentru turburările din trecut, și astfel redeschiderea universității nu s'a putut face. Rectorul a făcut raport regelui, care n'a luat înca nici o hotărîre.

Petrecere în Apoldul-superior. Primim invitare la producțiunea teatrală împreună cu cântări și declamări, ce o va aranja junimea română din Apoldul-superior, la Dumineca mironoșitelor (în 28 Aprilie 1902 st. v., în localul școlei românesce de acolo. Începutul la 8 ore s'era. Programul e următorul: 1. „Tropariul Rusaliilor“, de D. Cunțan, 2. „Rugămintea din urmă“, de G. Coșbuc, 3. „Știi mândro când ne iubeam“, de T. Popovici, 4. „La oglindă“ de G. Coșbuc, 5. „Era noaptea“, de G. Dima, 6. „Tiganul și stupul de miere“, anecdotă pop. 7. „Cinel-Cinel“, comedie într'un act de V. Alexandri, 8. „Nêrodul și Neguțătorul“, dialog de A. Pann. După producțiune urmază joc. În pauză se va juca „Călușorul“.

Venitele lui Jókai. Am fost dat știre despre gălăgia făcută în dietă pentru „onorarul“ de 8000 corone la an, pe care l'papă din vistieria statului romancierul Jókai Mór, până acum sub titlul colaborării la opul „Monarchia austro-ungară în vorbe și icône“ ear' de la ziua aceeași gălăgi sub titlul de recompensă națională pentru meritele sale literare. Întră cei cari pledau pentru susținerea acestui titlu budgetar, unii argumentau, că națiunea trebuie să asigure bătrînelui poet traiu lipsit de griji și lipsuri. — Dar' că ce mare lipsă are „bătrînel poet“ de cele 8000 de corone, se învederează din următoarele: Pe lângă vila boerescă și grădina de pom și vie din Buda (în care numai vara locuesce) Jókai are următoarele venituri: mai multe mii de corone onorar de la editorii scrierilor sale; apoi „onorar de distincție“ 2400 corone de la societatea „Adria“, la care e membru în consiliul de direcțiune, 2400 corone ca membru în consiliul de direcțiune al „Cassei de păstrare ungare generale“, 10.000 corone ca șef-redactor al foiei oficiale „Magyar Nemzet“ (la care nu lucră nimic), 6000 corone ca colaborator la „Budapesti Napló“, 7500 corone ca membru în consiliul de direcțiune la „Assicurazioni Generali“, ear' cele 8000 corone pentru colaborarea la „Monarchia austro-ungară“ le încassează an de an de 17 ani deja (8000 × 17 = 136.000).

Cărți și reviste.

Transilvania și Analele „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român“, fascicoul II. (pe Martie-April) a apărut cu următorii sumarii: *Psychologia voinței* (teoria determinismului etic), de Dr. Iosif Blaga; *Istoria școlilor născădune*, de Virgil Șotropa; *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1762*, reflecțiuni la articolul publicat sub acest titlu de Preacuvioșia Sa vicariul Dr. Ilarion Pușcariu în fascicoul prim al „Transilvaniei“, de Dr. A. Bunea. La bibliografie: dare de semă despre apariția cărții „Vechile episcopii românesce“... etc., de Dr. A. Bunea. În *Anale*: câteva procese verbale de ale ședințelor comitetului central și alte comunicări oficiale.

„Transilvania“ apare în șese fascicoli pe an și costă 10 corone. Direcțiunea: Sibiu, str. Morii Nr. 8.

În *Tipografia archidieceșană* a eșit de sub tipariu **Liturgiierul** (cu litere latine) revisuit și retipărit cu binecuvîntarea Inaltpreasfinției Sale dlui Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit. Cuprinde, pe lângă cele trei liturgii, și rugăciunile ocazionale din liturgierul vechiu și numeroșe îndrumări tipicale pentru toți slugitorii la altariul Domnului, precum și „Rîndu-ela chiamării Duhului sfânt“, reclamată din maimulte părți. Se estinde pe 42 côle de tipariu și se presentază și din punct de vedere tehnic ca o carte ce face cinste tipografiei archidieceșane. Se pôte procura de la *Librăria archidieceșană* din Sibiu (Nagyszeben). Prețul: broșat cor. 6.—, legat cor. 8.—.

Liturghierul

— cu litere latine —

broșat cor. 6, legat cor. 8.

Librăria archidieceșană.

Douăsprezece Căntece de școlă

pentru două și trei voci egale

de
Timotei Popovici

prof. de muzică la seminarul „Andreian”.

Căntul I.

se află de vânzare în Editura Librăriei Archidieceșane cu prețul de 50 fil. plus porto 6 fil. eară recom. 45 fil. se mai pot procura și de la Tipografia și Librăria diecesană Caransebeș, Librăria I. Ciureu, Brașov, Tipografia A. Todoran Szamos-Ujvár, Tipografia și Librăria seminarului gr.-catolic Blaj și la Tipografia și Librăria H. Pardini Cernăuți (Bucovina).

Casa

din Strada pintenului Nr. 18
se vinde din mână liberă. A se întreba
în Wiesengasse Nr. 4. [56] 1-3

Alexandru Márki

Istoria universală pentru școle civile și superioare de fete pe baza planului de învățământ din 1887. — După edițiunea VI în românește de I. Popovici. — Aprobata de Inaltul Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică sub Nr. 4566/1901. — Prețul legat 2 — cor. A se precua de la Librăria archidieceșană.

La Librăria Tipografiei

Archidieceșane se află de vânzare:

Uniunea Românilor din Transilvania cu biserica rom.-cat. sub împăratul Leopold I. de Dr. theol. George Popoviciu, C. 2-50

Din romanul unei vieți, de Stefan Braborescu 1—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In prējma esamenelor!

In prējma esamenelor!

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia archidieceșană, în colóre vênătă, pe hârtie fôrte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal.
Comandele din afară se eșecută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidieceșană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidieceșană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidieceșană:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturghiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani**.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1902.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.		Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.—	2.10		pl. Viena sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15	Budapesta (gara centrală).	7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12	Szolnok	8.37	11.44	8.35	8.39
1.33	10.38	11.33	12.47	P. Ladány	1.19	10.06	1.34	4.03
3.42	11.56	1.48	2.11	sos. Oradea-mare sos.	11.04	8.43	11.36	2.38
4.10	12.21	2.06	2.18	pl. Mező Telegd	10.44	8.38	11.17	2.31
4.50	12.51	3.03	2.51	Rév	1.07	8.11	10.42	2.01
5.33	1.27	3.45	3.26	Bratca	9.32	7.47	10.08	1.37
5.56		4.06		Ciucia	9.11		9.50	
6.42	2.14	4.52	4.16	Huiedin	8.37	7.09	9.19	12.55
7.23	2.46	5.32	4.52	Nadășul-ung.	7.58	6.40	8.37	12.23
8.23		6.39	5.42	pl. Cluș sos.	6.42	5.41	7.21	
8.37	3.42	6.59	5.55	Apahida	6.17	5.23	7.—	11.10
8.54	4.20	8.30	6.11	Ghiris	5.25		6.45	10.50
9.11	4.41	8.59	6.27	pl. Cucerdea sos.	5.03		6.27	16.34
10.17	5.53	10.29	7.26	Ujóra	3.48		5.18	9.30
10.47	6.24	11.16	7.50	Vințul-de-sus	3.11		4.43	9.00
10.56	6.33	11.31	7.52	pl. Cucerdea sos.	3.02		4.33	8.55
11.03	6.40	11.40	7.56	Ujóra	2.56		4.27	8.50
11.12	6.48	11.50		Vințul-de-jos	2.49		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16	pl. Teiuș sos.	2.27		3.59	8.29
11.52	7.32	12.46	8.32	Crăciunel	2.05		3.38	8.12
12.24		1.36	8.37	Blas (ungh. Tërnavai)	1.85		3.02	8.00
12.53		2.10		Blas	1.04		2.36	
1.02		2.19	9.04	Micăsasă	12.53		2.26	7.35
1.14		2.30		pl. Copșa-mică sos.	12.43		2.16	
1.45		3.03	9.31	Mediaș	12.05		1.44	7.08
2.01		3.27	9.43	pl. Elisabetopole	11.45		1.25	6.56
2.15		3.32	9.47	Sighișora	11.09		1.06	6.50
2.33		4.51	10.01	pl. Hașfalău sos.	10.53		12.49	6.37
3.04		4.21	10.25	Homorod	10.24		12.18	6.16
3.40		4.56	10.53	Agostonfalva	9.48		11.40	5.49
3.47		5.03	11.—	pl. Apafa sos.	9.22		11.33	5.42
4.03		5.22	11.14	Feldioara	9.04		11.17	5.29
5.35		6.52	12.26	pl. Brașov sos.	7.44		10.03	4.23
6.13		7.29	12.58	Timiș	7.07		9.22	3.50
6.43		7.56	1.16	Predeal	6.45		8.57	3.35
7.16		8.28	1.35	pl. București pl.	6.16		8.27	3.15
8.00		9.07	2.09		6.40		7.48	2.45
11.40		9.55	2.19		9.23		6.00	2.18
12.38		4.40	3.01		8.45		4.05	1.42
1.11		5.10	3.31		8.20		3.32	1.12
8.05		11.55	9.10		3.05		7.35	9.15

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persoane			tren mixt.		tren de pers.	tren mixt	tren de pers			
2.21	4.43	11.14	7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.25	9.32	3.19	12.35
3.43	6.27	12.35	8.42		Ocna (Scalde)		5.13	8.15	1.40	11.07
4.12	7.04	1.04	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.05	10.30
tr. mixt.		tr. mixt.	—		Sibiiu		—			tr. mixt.
4.33		2.—	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tâlmăciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.32		4.25
Comunie Nunai Marța și Vinerea.									Cic. Marța și Vinerea	

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.		Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	12.30	8.50	pl. Viena sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15	Budapesta (gara centrală).	6.10	1.10	7.20	9.35
10.56	8.46	1.00	4.15	Szolnok	2.49	11.19	4.13	7.32
3.33	11.51	6.05	7.11	sos. Arad pl.	9.35	8.18	11.20	4.21
4.07	12.11	6.35	7.18	pl. Glogovaț	8.57	8.08	10.50	4.06
4.72	—	6.46	—	Györök	8.45	—	10.33	—
4.07	—	7.06	—	Pauliș	8.24	—	10.14	—
5.03	—	7.16	—	Maria-Radna	8.12	—	10.00	—
5.20	12.49	7.29	7.56	Conop	7.57	7.30	9.45	3.27
5.54	—	7.55	—	Bérvava	7.22	—	9.15	—
6.13	1.16	8.11	8.24	Soborșin	7.05	7.00	3.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54	Zam	6.25	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	9.19	9.11	Gurasada	5.50	6.08	7.41	2.05
7.53	—	9.43	—	Ilia	5.23	—	7.16	—
8.08	2.23	9.59	9.34	Branicica	5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	10.67	—	Deva	4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00	Simeria (Piski)	4.27	5.19	6.20	1.12
9.06	3.06	10.46	10.11	Orăștia	4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3.32	11.35	10.43	Șibot	3.33	4.36	5.19	12.12
10.16	—	11.56	—	Vințul de jos	3.13	—	4.55	11.57
10.38	4.00	12.16	11.11	Alba-Iulia	2.53	4.09	4.34	11.40
10.54	4.25	12.34	11.23	sos. Teiuș pl.	2.33	3.57	4.17	11.13
11.30	—	1.05	11.45		2.00	3.33	3.43	—

Vințul-de-jos — Sibiiu.

	Tren micst		tr. d. p.			tr. d. p.	Tren micst			
—	2.00	7.30	4.10	plcă	Vințul-de-jos	sos.	11.30	7.48	10.15	—
—	2.24	7.57	4.31		Sebeșul-săsesc		11.14	7.28	9.55	—
—	2.47	8.20	4.49		Călnic		10.56	6.48	9.15	—
—	3.11	8.44	5.08		Cunța		10.46	6.34	9.02	—
—	3.21	8.54	5.17		Mercurea-Sărătură		10.31	6.15	8.43	—
—	3.40	9.12	5.31		Mercurea		10.19	6.00	8.28	—
—	3.54	9.26	5.42		Apoldul-mic		10.09	5.18	8.14	—
—	4.30	10.05	6.11		Apoldul-mare		9.52	4.55	7.52	—
—	4.58	10.33	6.33		Galeș		9.33	4.25	7.24	—
—	5.27	11.07	6.56		Seliște		9.17	4.05	7.05	—
—	5.40	11.20	7.06		Săcel		8.58	3.40	6.41	—
—	5.50	11.30	7.15		Cacova		8.48	3.28	6.29	—
—	6.01	11.45	7.24		Orlat		8.38	3.16	6.17	—
—	6.18	12.03	7.35		Cristian		8.18	2.48	5.50	—
—	6.44	12.29	7.56		Turnișor		7.54	2.17	5.17	—
—	6.55	12.40	8.05	sos.	Sibiiu	plcă	7.44	2.05	5.05	—

Arad — Timișóra

	tren de pers.		tren mixt.			tren mixt.	tren de pers.			
—	6.15	11.56	5.00	pl.	Arad	sos.	10.43	3.44	10.59	—
—	7.00	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.17	—
—	7.21	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9.50	—
—	7.49	1.35	7.39	sos.	Timișóra	pl.	8.25	2.00	9.17	—

Notă. Numerele încadrate în linii negre înșamnă orele de nopțe.